

EEN RONDJEN UMME

Nieuwsbrief van de
Stichting Kerk- en Fietspaden Sinderen e.o.

Nummer 11 | November 2019

Van het bestuur

Voor u ligt de elfde editie van onze nieuwsbrief. In april 2019 begon het reguliere onderhoud van de paden weer. Het bleek dat in de winter bijna alle paden weer aanzienlijk waren versmald door oprukkende begroeiing. Dus zijn we eerst begonnen met het machinaal insnijden van de bermen en het machinaal schoffelen van de oprukkende begroeiing op de paden. Hiermee zijn de oorspronkelijke breedtes teruggebracht. Aansluitend zijn waar nodig de paden weer machinaal op profiel getrokken, d.w.z. vanuit het midden naar de zijkanalen aflopend.

Voor het maaien van de groenstrook tussen het Keizersbeekpad en de schuine oeverkant van de beek hebben we een jaarlijkse overeenkomst met het Waterschap Rijn en IJssel. Het maaisel wordt met een opraapwagen afgevoerd en verwerkt op een naburige biologische boerderij. Dit is ook nu weer naar tevredenheid van het WRIJ uitgevoerd en elk jaar een mooie inkomstenbron voor ons.

Naast onderhoud van de paden zijn wij in 2018 begonnen met herstel en opwaardering van een voormalig bakhuis tot een uitblaasplek en een informatiepunt voor onze Stichting, zoals beschreven in de voorgaande nieuwsbrief. Voorafgaande aan de oudejaarsbijeenkomst waren alle vrijwilligers getuige van de

feestelijke opening door Ali Groot Nibbelink en wethouder Ria Ankersmit van gemeente Oude IJsselstreek. Petra Verhagen van de KNHM / Kern met Pit was ook aanwezig en feliciteerde ons met de mooie aanwinst. Op 19 januari mochten we hiervoor een Kern-Met-Pit-bijdrage van € 1.000,- ontvangen. Meer hierover verderop in deze nieuwsbrief.

Momenteel zijn we nog steeds bezig met uitbreidingsplannen van ons fietspadennet, maar dit is iets van de lange adem. Eventueel nieuws melden wij in een volgende nieuwsbrief.

Ook dit jaar weer onze dank aan donateurs, sponsors, grondeigenaren, natuurlijk onze vrijwilligers en verder allen die onze paden kennen en waarderen. Samen maken jullie het mogelijk dat heel veel mensen fietsplezier kunnen beleven op onze paden. Ook dank aan allen die bij de Rabo Clubkas Campagne op ons hebben gestemd.

Volgend jaar hopen wij als Stichting Kerk- en Fietspaden Sinderen e.o. ons derde lustrum te vieren. Dat willen we niet ongemerkt voorbij laten gaan, u hoort nog van ons.

Met vriendelijke groet,
Dolf Wisselink, Voorzitter

IN DIT NUMMER:

- Van het bestuur
- Ontmoet onze vrijwilligers: Team Geurinkpad / Ziegenbeekpad / Aorendshuuspad
- Vrijwilligersnieuws
- Vrijwilligersdag 2019
- Bolderik
- Kerkenpaden in de Achterhoek: een bijdrage van Jan ten Have
- Alweer een bank erbij
- Rust- en informatiepunt in Harmenshuusken
- Contactgegevens

Stichting kerk- en fietspaden
Sinderen & omstreken

Team Geurinkpad / Ziegenbeekpad / Aorendshuuspad, v.l.n.r.: Henk Hengeveld, Henk Knuvers, Willy Klompenhouwer, Dick Kobes, Evert Weening, Jan Reimes, Marcel Tangelder (gast), Chris Kuiper, Dolf Wisselink en Henk Tuenter. Niet op de foto: Hennie Hengeveld en de koffiedames Kitty Kuiper en Madelon Ankersmit

onkruid uit het pad geschoffeld en de grasresten weggehaald.”

Dick Kobes: “Nee hoor, ik niet. Ik heb de meidoornheg geknipt. En koffie gedronken. Met gebak!”

Is dat gebak er altijd?

“Ja, eigenlijk wel!”

En wat doen jullie als het regent?

“Dan gaan we gewoon door hoor. En we zijn ook eerder klaar! Maar het regent bijna nooit, vandaag is misschien de eerste of de tweede keer. En we houden het toch wel gezellig met elkaar.”

.....
Ontmoet onze vrijwilligers: Team Geurinkpad/ Ziegenbeekpad/Aorendshuuspad

Wie zijn toch die mensen die zorgen dat onze paden er zo mooi bij liggen? Wij schoven in de koffiepauze aan bij onze vrijwilligersgroepen. Deze keer de groep die het Geurinkpad, het Ziegenbeekpad en het Aorendshuuspad onderhoudt.

Goedemorgen mannen, welk werk stond er vandaag op het programma?

Dolf Wisselink: “We zijn begonnen met snoeiafval opruimen langs het Geurinkpad. Daarvoor hebben we hulp van Marcel Tangelder uit Silvolde. Die was er om 8 uur al, en Willy en ik dus ook, om de hele groenstrook van ruim 200 meter machinaal te snoeien. Alles wat er af komt ruimen we met de hand op. Vandaag en afgelopen week zijn ook de bermen weer gesneden. Dus na het snoeiafval weghalen hebben we met zijn allen

O ja, hoezo dan?

Henk Tuenter: “Dan komen de sterke verhalen langs. Die zijn niet allemaal even geschikt om in de nieuwsbrief te zetten. We krijgen trouwens veel complimenten van voorbijgangers. Dat is echt leuk, die waardering. Laatst waren er mensen die zeiden dat ze eerder in Drenthe fietsten, maar nu altijd naar de Achterhoek komen omdat het hier zo fijn fietsen is! Je kunt tegenwoordig van Gendringen naar Zieuwent bijna helemaal over kerkenpaden fietsen. Alleen bij Varsseveld een stukje niet, maar vanaf zorgboerderij de Lindeboom kun je alweer verder op de kerkenpaden van Harreveld.”

Sinds het overlijden van Gert Bulsink maait Henk Knuvers de bermen van het Geurinkpad en het Ziegenbeekpad, in mei en augustus 1x per 2 weken en in de zomer 1x per 4 weken. Henk: “Deze zomer niet hoor, als het zo droog is slaan we ook wel eens over.”

En dan kom je ook nog op zaterdag met de rest van het onderhoud meehelpen?

Henk: “Ja hoor, dat doe ik graag”. Ook vrijwilliger Jan Reimes blijft na zijn verhuizing naar Dinxperlo trouw komen. “Zolang het gaat, kom ik. Dan hoor je nog eens wat!”

Rayonhoofd Willy Klompenhouwer regelt de boel aan elkaar. Willy: “Ja, dat gaat niet meer altijd even vlot, maar ik hoop dat de jongens nog tevreden met mij zijn. Ik kijk vooraf wat er moet gebeuren en wat dan nodig is.

Soms vraag ik Henk Hengeveld om de trekker mee te brengen. En degene die de gereedschapskar ophaalt moet weten waar die naar toe moet, het Geurinkpad of het Ziegenbeekpad. Soms hebben we ook klusjes bij het Aorendshuuspad. Henk en Hennie Hengeveld doen daar het meeste. Hennie maait alles en wij helpen af en toe bij grotere klussen. De omgeving van het fietspad achter Huls doen we trouwens ook. Dat is eigenlijk van de gemeente, maar wij doen daar het onderhoud. We maaien ook de brede stukken aan de overkant, bij het Ziegenbeekpad.

Als iemand een keer niet kan, overlegt hij met mij, dat wordt altijd in onderling overleg opgelost. Vandaag waren we er trouwens allemaal!”

.....
Vrijwilligersnieuws: In herinnering Gert Bulsink

Op 16 september 2018 is onze vrijwilliger Gert Bulsink overleden. Hij was opgenomen in het Radboudziekenhuis in Nijmegen en zou daar een hartoperatie ondergaan. Helaas heeft hij dat niet meer mogen beleven en is hij in het ziekenhuis overleden.

Gert is in 2012 vrijwilliger geworden bij de groep Geurinkpad / Ziegenbeekpad. Hij had aangegeven het wekelijkse maaien van de bermen aan weerszijden van de paden wel te willen doen met de Iseki-zitmaaier. “Dat is werk, wat ik zelf kan inplannen”, aldus Gert. Gert deelde het maaien zo in dat het afvoeren van het maaisel naar de daarvoor bestemde opslagpunten een zo kort mogelijke rijweg vergde. Het overige gras op de inplantstrook tussen het pad en de Ziegenbeek werd door Gert tweemaal per jaar gemaaid en vervolgens

gehooid samen met enkele vrijwilligers. In mijn beleving heeft Gert deze werkzaamheden altijd met plezier gedaan. Ik heb Gert leren kennen als iemand op wie bijna nooit een vergeefs beroep werd gedaan. “Jao, dan mow’ es zien”, was dan zijn antwoord. En de toon van zijn antwoord was zodanig, dat je altijd wist: “Gert zeg jao”. Als Stichting Kerk- en Fietspaden zijn we hem veel dank verschuldigd.

Dolf Wisselink

Vrijwilligers-Gaodag 2019

Op 29 juni hadden wij als vrijwilligers van de kerk- en fietspaden ons jaarlijkse uitje. Om half twee verzamelen bij het Buurtschapshuis op Sinderen. Vandaar begonnen we aan een door Gert Boesveld uitgezette fietstocht. En al zijn we geboren en getogen Achterhoekers, Gert weet toch steeds weer paden te vinden, die we nog nooit gefietst hebben. Kortom we hadden een mooie fietstocht. Na anderhalf uur arriveerden we bij de boerderij 't Joostenhuus met 5,5 ha hazelnotenkwekerij in Breedenbroek. Daar ontvingen de eigenaar Harm Tuenter en zijn vrouw Rieky ons hartelijk met koffie en zelfgemaakte notenkoek.

Prachtige foto's van het bedrijf van Harm Tuenter en informatie over de oogst van 2019 vindt u op: www.hazelnoten.com.

Harm Tuenter demonstreert zijn zelfgemaakte stobbenfrees

Aan de hand van een beamerpresentatie volgde een gepassioneerde vertelling over de kwekerij en het telen van hazelnoten. Harm was tot zijn pensionering leraar techniek en mechanisatie aan de technische school in Aalten. Hij bewoont als tiende generatie Tuenter de ouderlijke boerderij. Zijn vader wilde graag, dat de landbouwgrond bij de boerderij bleef, "verkopen van grond waarop de familie hard gewerkt heeft dat doe je niet". Geïnspireerd door de boekjes van fruitteeltonderzoeker S.J. Wertheim begon Harm in 1989 met het telen van hazelnoten. Eerst hobbymatig en na zijn pensionering geïntensiveerd tot een kwekerij met 5,5 ha laagstam hazelnootbomen. Hij heeft gekozen voor biologische teelt onder SKAL-keurmerk, dus zonder bestrijdingsmiddelen. De hazelaar groeit niet zoals in het wild in struikvorm maar aan een laagstam boomvorm. Dit is gunstiger voor het oogsten en ook voor de onkruidbestrijding. Zowel voor het oogsten als de onkruidbestrijding heeft Harm in de loop der jaren een scala aan

machines en apparatuur ontwikkeld. Tijdens de rondgang hebben we vermeld gestaan van zoveel vindingrijkheid, de vernuftigheid straalt ervan af. Zijn technische achtergrond kwam daarbij prima van pas. De bomen staan op een kaal gehouden grondstrook van ca. 1,5 m breedte en de rijen bomen zijn door een grasstrook van elkaar gescheiden, voldoende breed voor een tractor met machine. Belangrijke regel bij de onkruidbestrijding is: wees er op tijd bij, laat het onkruid niet te groot worden. De grondstroken onder de bomen, waarop de meeste hazelnoten vallen, worden gewalst om de noten zo goed mogelijk machinaal te kunnen verzamelen. Na het oprapen volgt het schonen met een zelfgemaakte rotorzeef-trommel met een waterbad erachter, waar de lege en kapotte noten eraf geschept worden. Tot slot komen ze op de droogzolder. Voor klanten die gekraakte noten willen heeft Harm een kraakmachine gebouwd. Hoewel het telen van hazelnoten in Nederland duurder is dan in Turkije, waar veel telers zijn, is er een toenemende vraag naar Nederlandse biologische hazelnoten. U kunt ze vers kopen in de notenkraam van de familie Tuenter aan de Brokkenstraat 6A in Breedenbroek.

Nadat we Harm bedankt hadden voor de boeiende middag op zijn kwekerij moesten we ijlings op de fiets naar de zwembadtuin van Ankersmit. Daar wachtte ons een BBQ en in de zomerzon hebben we nog diverse uren genoten van een mooie en gemoedelijke vrijwilligersmiddag.

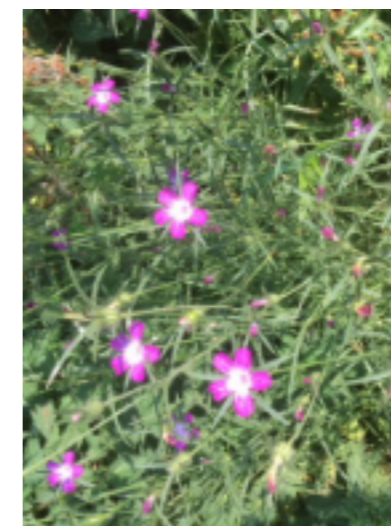

Harm Tuenter geeft uitleg.

Bolderik

Afgelopen zomer was langs het Keizersbeekpad en ook langs de Vierkempe op een aantal plekken de Bolderik (*Agrostemma githago*) te vinden. Dit is een eenjarige, zeldzame plant, die sinds 2012 op de Rode Lijst van beschermde soorten staat. Githago komt van het Latijnse git en betekent zwart zaad in het koren. De giftige zaden konden gemakkelijk met het graan mee worden geoogst en dan tot meelvergiftiging leiden.

Wellicht zijn onze exemplaren een verwilde variant van een tuinplant of heeft het zaad gezeten in een wildmengsel. Maar hoe dan ook is de Bolderik erg mooi, dus maar van genieten!

Kerkenpaden in de Achterhoek

Graag wil ik me even voorstellen. Mijn naam is Jan ten Have en ik ben werkzaam bij het routebureau van Achterhoek Toerisme. Als projectmanager ben ik nauw betrokken bij de kerkenpaden in de Achterhoek, onder meer bij de financiering van deze projecten.

Achtergrond

Het project kerkenpaden in het Achterhoekse Landschap of 'de paters hielden van droge voeten' is zo'n 15 jaar geleden gestart als een omvangrijk regionaal kerkenpadenproject. Tegenwoordig is de behoefte aan wandel- en fietspaden niet meer zozeer aan de kerkganger, maar aan de

recreatie zoekende dorpsbewoners en de bezoekers van elders. Herstel en aanleg van een omvangrijk samenhangend stelsel van voet- en fietsverbindingen, geënt op de oorspronkelijke loop van de kerkenpaden, moest zorgen voor landelijke uitstraling en helpen om de Achterhoek op de kaart te zetten als toeristische regio.

Het gaat hierbij niet alleen om de aanleg van paden, maar nadrukkelijk ook om natuurherstel en landschapsontwikkeling. Daarnaast gaat het ook om de bevordering van de verkeersveiligheid en om sociale aspecten, namelijk de bevordering van de leefbaarheid. Door het opzetten van een pool van vrijwilligers wordt de saamhorigheid in de kleine kernen uiteraard mede bevorderd

Het herstel van kerkenpaden is in de jaren negentig begonnen in Zieuwent. Dit initiatief heeft navolging gevonden in vele omliggende dorpen. Hiermee is inmiddels ruim 45 km aan paden aangelegd in onder meer Zieuwent, Harreveld, Beltrum, Lielvelde, Mariënveld, Meddo-Zwolle, Sinderen, De Heurne en in Halle-Heide. Het aantal lokale stichtingen betrokken bij de aanleg groeit gestaag. Dit heeft ertoe geleid dat een aaneengesloten en omvangrijk netwerk is ontstaan van vrijliggende kerkenpaden, dat links en rechts nog kan worden uitgebreid. Inmiddels is fase 8 in voorbereiding.

Het belang van vrijwilligers

Er is een heldere taakverdeling tussen alle partijen, waarbij de inzet van de vele vrijwilligers van groot belang is. De stichtingen zijn zelf verantwoordelijk voor het ontwikkelen van de deelprojecten ter plekke, het regelen van toestemmingen, de aanleg en het onderhoud van de kerkenpaden. Dit draait volledig op de inzet van vrijwilligers. Achterhoek Toerisme faciliteert als regionale projectcoördinator, heeft overleg met de provincie en de stichtingen, regelt de financiële afwikkeling voor de stichtingen en verzorgt de promotie en marketing. Er is een prachtige gezamenlijke brochure ontwikkeld en er is een kerkenpadenwebsite gemaakt, die tegenwoordig geïntegreerd is in de website www.achterhoek.nl.

Het afgelopen decennium is tot dusverre voor bijna € 2 miljoen in het kerkenpadenproject geïnvesteerd. Hoewel de financiering vaak een ingewikkeld traject is, konden we de afgelopen jaren toch aan de benodigde financiële

middelen komen door steun vanuit de EU, Provincie Gelderland, de betrokken gemeenten en Achterhoek Toerisme. De verwachting is telkens dat dit de komende jaren moeilijker zal worden, maar in de praktijk komt er toch steeds een moment waar zich weer goede mogelijkheden voordoen. Het is daarom verstandig om nieuwe projectideeën op de plank te hebben liggen, zodat ook in de toekomst nog kerkenpaden kunnen worden aangelegd.

Uit een in het vorig jaar uitgevoerd onderzoek door vrijwilligers van de Fietsersbond blijkt dat de fietspaden in de Achterhoek hoog worden gewaardeerd, waarbij met name de kerkenpaden er in positieve zin uitspringen

Alweer een bank erbij

Afgelopen voorjaar meldde zich Willy Vinkenvleugel uit Breedenbroek bij Joop Lammers: "Ik wil wel een bank voor jullie maken! Heb je interesse?" Natuurlijk hebben we dat.

De paters hielden van droge voeten

De Spanjaarden zijn ook uit de Achterhoek verdreven en vertrokken aan het einde van de 16e eeuw, waarna dit gebied grotendeels protestants is geworden. In de Nederlanden is het aan de afzonderlijke parochies overgelaten of men trouw bleef aan de oorspronkelijke kerk (de rooms-katholieke) dan wel in het spoor van de Reformatie zich schaarde achter de nieuwe protestantse kerkleer.

Het is de toenmalige Heer van Borculo geweest, die zijn invloed liet gelden naar zuidelijker Achterhoekse streken, om katholiek te blijven. De - in zijn tijd invloedrijke - stad Groenlo heeft deze lijn met verve gevolgd. Zo is een omvangrijke katholieke enclave blijven bestaan in de streek van Borculo een beetje naar het oosten, van Eibergen via Zwillbrock naar Groenlo en Lichtenvoorde, ten westen van Aalten, en van Varsseveld globaal in een ruime boog weer naar Borculo. Een gebied dat slecht ontsloten is geweest, een beetje vergeten, en gekoeioneerd door de protestanten, later, toen deze de katholieken verboden om naar de mis te gaan in hun katholieke kerken. Men wandelde altijd te voet naar die grote kerken in Groenlo, Zieuwent, Borculo, Lichtenvoorde, Beltrum, Mariënveld en Harreveld. Alleen de barokke kerk, net over de grens in Zwillbrock, bood enige tijd nog uitkomst bood voor mis en avondmaal. Men onderhield een fijnmazig net van paden en voetwegen, die de voeten droog hielden te midden van omringende natte soppigheid. Geen landedelman wilde hier toen wonen. Een streek van heide en nattigheid, met vooral berken en elzen, en hier en daar eiken bij de boerenerven en langs sommige wegen.

*boven: Aanleg Keizersbeekpad in Sinderen
onder: Bestuursleden tijdens de jaarlijkse regiobijeenkomst*

Het is een robuust exemplaar geworden. Op een frisse voorjaarsmorgen is deze door een groep vrijwilligers geplaatst langs het Keizersbeekpad, dicht bij de Marmelhorst. Natuurlijk is hij ook meteen ingewijd.

Rust- en informatiepunt in het Harmenshuusken

In de vorige nieuwsbrief vertelden we over de opknapbeurt van het voormalig bakhuis aan de Sinderenseweg in de kom van Sinderen. Inmiddels is het werk klaar en het resultaat mag er zijn! Het huisje heeft de naam Harmenshuusken gekregen, naar boerderij Harmenshuis aan de overzijde. Na de opknapbeurt is het huisje voorzien van twee fraaie informatieborden met informatie over Sinderen en een overzicht van alle kerkenpaden in onze omgeving. Binnen hebben twee kerkbanken uit de Keurhorsterkerk een mooi plekje gekregen. Op een muur bij de ingang heeft dorpsgenoot Ciska Wynia een schilderij aangebracht. Een medewerker van Erik Hiddink heeft een mooie picknicktafel gemaakt waaraan plaats is voor acht personen.

En recent is een drinkwaterkraan aangebracht, zodat fietsers hier hun flesje kunnen vullen. Vanaf het Ziegenbeekpad zijn op twee plaatsen verwijsborden geplaatst. Het project kon plaatsvinden door de inzet van een groot aantal vrijwilligers en door de financiële steun van Kernen met Pit, Stichting DAK in Varsseveld, familie Groot Nibbelink en onze eigen stichting.

Op 29 december 2018 is het Harmenshuusken feestelijk geopend door eigenaar Ali Groot Nibbelink en wethouder Ria Ankersmit in aanwezigheid van vele betrokkenen. Hiermee heeft Sinderen weer een historische plek bewaard voor de toekomst en een nieuwe bestemming gegeven. Er wordt goed gebruik van gemaakt!

Stichting Kerk- en Fietspaden Sinderen e.o.

Kasselderstraat 4a, 7065 BW Sinderen
T: 06 23 23 05 58
E: kerkenpadensinderen@gmail.com

Bent u nog geen donateur? Dan wilt u dit vast wel worden, vraag onze folder aan: kerkenpadensinderen@gmail.com

Voor meer informatie:

- Dolf Wisselink – voorzitter
- Gert Boesveld – secretaris
- Erik Hiddink – penningmeester
- Joop Lammers – PR
- Madelon Ankersmit – 2e secretaris
- Marjon Groot Nibbelink – lid

Honden aan de lijn! Zij kunnen drager zijn van de Neospora bacterie, die bij rundvee abortus kan veroorzaken. Houd uw hond dus aan de lijn en neem uitwerpselen mee.